

HSN-AU § 48 **Remiss - Från delar till helhet - Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja**

Ärendenummer: HSN 2023/184

Arbetsutskottets förslag till hälso- och sjukvårdsnämnden

- Hälso- och sjukvårdsnämnden antar remissvaret som sitt eget och skickar yttrandet till Socialdepartementet som svar på remissen.

Sammanfattning

Regeringsuppdraget inleddes 17 juni 2020 med syfte att ta fram förslag på hur samordnade insatser när det gäller vård, behandling och stöd kan säkerställas för barn, unga och vuxna personer med samsjuklighet i form av missbruk och beroende och annan psykiatrisk diagnos eller närliggande tillstånd. Uppdraget delredovisades i ett delbetänkande 2021-11-30. I ett tilläggsdirektiv 2021-10-28 gavs uppdraget att ta fram förslag på en gemensam lagstiftning för att bland annat göra tvångsvårdslagstiftningen mer flexibel i sin utformning. Slutbetänkandet lämnades 2023-01-31 och är nu ute på remiss.

Delbetänkandet (SOU 2021:93) bestod av tio bärande delar. Flera förslag i delbetänkandet och det här betänkandet är beroende av varandra. Det gäller tydliggörandet av hälso- och sjukvårdens respektive socialtjänstens ansvar, kravet på att behandling av skadligt bruk och beroende ska ske samordnat med andra psykiatriska tillstånd. Vidare gäller förslaget att regioner och kommuner ska vara skyldiga att bedriva en samordnad vård- och stödverksamhet, samt de förslag om tvångsvård som lämnas i det här betänkandet.

Utredningens förslag är att all tvångsvård vid skadligt bruk och beroende ska vara regionernas ansvar och att förutsättningar för tvångsvård ska regleras i Lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård (LPT). Förutsättningarna för tvångsvård förändras så att tvångsvård får ges, förutom när patienten lider av en allvarlig psykisk störning, också när patienten lider av ett allvarligt skadligt bruk eller beroende.

Den slutna tvångsvården ska ges på en sjukvårdsinrättning som drivs av regionen. Det innebär att Lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) upphör och att Statens institutionsstyrelse (SiS) inte längre ska bedriva vård för vuxna personer med skadligt bruk eller beroende.

Utredningen gör bedömningen att regionerna har förutsättningarna att bedriva tvångsvård för personer med skadligt bruk eller beroende, då personer med sådana diagnoser i hög grad redan i dag vårdas i psykiatrisk heldygnsvård. Utredningen anser dock att uppdraget regionerna föreslås ska ha kräver vissa anpassningar samt att de tilldelas resurser för det ökade behovet av

slutenvårdsplatser. Reformen föreslås träda i kraft 1 januari 2026. De metoder för ekonomisk kompensation som beskrivs i utredning är skatteväxling, stimulansbidrag under fem år samt ersättning för nya åtaganden.

Bedömning

Tjänsteskrivelsen och yttrandet har tagits fram gemensamt av socialförvaltningen och hälso- och sjukvårdsförvaltningen under ledning av samverkansledare på regionstyrelseförvaltningen.

Förvaltningarna står i huvudsak bakom utredningens förslag och bedömningar. Förslagen innebär en ökad helhetssyn på individens behov samt en ökad personcentrering och följer väl den fokusflyttningen som pågår i God och nära vård. Tillägget kring utformningen av tvångsvårdslagstiftningen går väl i linje med förslagen i reformen som helhet och bidrar till en mer sammanhållen vårdkedja för målgruppen. Reformen kommer att innebära stora utmaningar för både hälso- och sjukvården och socialtjänsten när det gäller lokal- och kompetensförsörjning, ekonomi och organisation.

Ärendets behandling under mötet

Eva Lindvall, samverkansledare regionstyrelseförvaltningen, föredrar ärendet.

Yttrandet kommer att uppdateras inför nämndens sammanträde utifrån det resonemang som fördes på arbetsutskottets sammanträde. Det gäller främst kring lokalutformning i och med förändrat ansvar för tvångsvård, finansiering i form av statligt stimulansmedel under några år jämfört med statliga medel mer långsiktigt samt skrivningen LPT för barn i yttrandet.

Yrkande

Ordföranden Filip Reinbag (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Ordföranden finner bifall till yrkandet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 22 mars 2023

Remiss. Från delar till helhet - Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja (SOU 2023:5)

Yttrande daterat 20 april 2023

Beslut SON 2022-04-20 § 75

Beslut HSN 2022-04-20 § 54

Tjänsteskrivelse HSF och SOF, daterad 22 mars 2022

Yttrande HSN och SON, daterad 20 april 2022